

Motion till riksdagen 2025/26:2732

av **Markus Wiechel och Alexander Christiansson (båda SD)**

Småhus och egnahem

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av hur behövlig och obebyggd mark kan utnyttjas bättre och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda småhusrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en modern egnahemsrörelse och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Översyn av hur behövlig och obebyggd mark kan utnyttjas bättre

I flera kommuner finns det redan färdiga detaljplaner och dessvärre är många outnyttjade byggrätter belägna i områden som är i behov av fler bostäder. För att outnyttjade byggrätter snarast ska bebyggas och inte bara stå bör markägare uppmuntras att bygga för att inte låta värdefull mark vara. Större områden bör detaljplaneras än idag och kommunerna bör uppmuntras att utnyttja markanvisningarna för att skapa en bättre konkurrens bland byggherrar, framförallt de mindre aktörerna på marknaden. För att möjliggöra detta krävs en lägre grad av detaljstyrning och en mer aktiv del i samhällsbyggnadsprocessen av eventuella finansiärer. Likaså kan den politiska styrningen komma att behöva flyttas upp till tidiga skeden och övergripande frågor, vilket förkortar,

förenklar och reducerar produktionsprocessens olika typer av risker. En översyn krävs därför av hur behövlig och obebyggd mark kan utnyttjas bättre.

Småhusrörelsen

Något som blommat upp i södra Europa och USA är den s.k. småhusrörelsen eller Tiny house movement. Det handlar om mycket små och kompakta men billiga bostäder som är planerade för studenter och personer med svag ekonomi. Ett problem idag är att dessa bostäder riskerar att gå emot regler för minimiytor och av den anledningen börjar byggnormerna ändras eller få undantag. Även i Sverige kan det på sina håll finnas ett behov av dessa och projekt har skapats för att arbeta vidare med modellen. Regeringen bör därför se över möjligheten att hitta nya former för småhusbyggande, inte minst i urbana miljöer, för att eventuellt möjliggöra småhusbyggande.

Modern egnahemsrörelse

Att äga sitt eget hem är positivt på flera plan. Det skapas en extra trygghet och tenderar att öka ansvaret för att ta hand om och respektera bostaden för vad den är – ett hem. I slutet av 1800-talet bildades den s.k. egnahemsrörelsen. Egnahemsrörelsen bildades för att uppmuntra framförallt personer utan en stark ekonomi att skaffa sig en egen eller förbättrad bostad. Rörelsen kan ses som ett svar på olika bostads- och försörjningsproblem som hade uppstått och kan anses ha varit ett lyckat sådant. Utanför de trångbodda storstäderna växte därmed villa- och trädgårdsområden upp och utvecklingen uppmuntrades ofta av närliggande industrier. På flera ställen hördes röster om att egnahemmen egentligen användes som belöning till flitiga och skötsamma arbetare för att de skulle få ett sundare liv. Fördelaktiga statliga lån betalades bland annat ut genom egnahemslånefonden för att också gynna landsbygden. Detta resulterade i en möjlighet för resurssvaga att fly misären i städerna till förmån för landsbygden. Socialdemokraterna valde vid 1900-talets mitt att röra sig ifrån denna rörelse till förmån för att bygga fler hyresrätter och strax därefter började miljonprogrammet.

En ny egnahemsrörelse kan vara av godo för många människor även idag och det kan ses som en tydlig satsning i folkhemstankens tecken. En ny egnahemsrörelse kan således också vara av godo för att framförallt stötta vissa specifika områden på landsbygden och utanför städerna.

Med införandet av en säljoption till alla som bygger och köper en bostad i vissa specifika områden kan fler bli intresserade av att utveckla intressanta områden. Efter de första 10 åren erbjuder staten sig att köpa fastigheten till ett pris som parterna har kommit överens om på förhand. Detta kan således också skapa attraktivare områden eftersom eventuella investerare vet vilka förutsättningar som finns. Regeringen bör inrätta en utredning kring möjligheten att införa detta.

Markus Wiechel (SD)

Alexander Christiansson (SD)